

Hvidløgsmayonnaise i den sene aften

Olga Ravns roman er en astronaut-is uden vingummi. Pæn udenpå, men tom indeni.

ANMELDELSE / 03.08.15

Sproget er hipt, men romanen er en skuffelse. Bogredaktøren anmelder Olga Ravns debutroman.

Maria Marqvard

»Jeg vil hade, det skal holde mig oprejst, det skal holde mig underholdt« proklamerer fortælleren i første kapitel af *Celestine*. Udsagnet kan fungere som et slags mantra for læseren, således at irritation over romanens manglende fremdrift og de sproglige blindtarme bliver en underholdningsfaktor i sig selv.

Celestine handler om en yngre kvinde, som rejser fra København til Jylland for at undervise på en kostskole. Her bliver hun besat af spøgelseshistorien om den 16-årige Celestine Mariann de Bayonne Gyldenstiernes, der efter sigende blev muret inde i Dragsholm Slot. Dertil kommer det problematiske parforhold til den maddike-blege kæreste Kim, et bankende hjerte for en elev - som aldrig rigtigt udfoldes - og lidt refleksion over lærerrollen samt skilsmisse-familien.

Olga Ravn har tidligere udgivet poesibogen *Jeg æder mig selv som lyng* (2012) og debuterer som romanforfatter med *Celestine*. Af anmelderne får hun ros for sit sproglige talent, og der er ingen tvivl om, at Olga Ravn er dygtig til det med ord. Stilen er et sprogligt sammensurium af metaforer, metonymier,

repetition og kæder af associationer. I *Celestine* er der tale om alenlange kæder, der drukner både læser, historie og det gode sprog i en billedtung tekst. Fortællingen er indadvendt og centreret omkring hovedpersonens tankeliv, men sprogligt gøgl er prioriteret højere end læseren, som aldrig inviteres ind i teksten.

»Min barndom var en meget lang, utrolig befolkets ensomhed. Jeg opfattede den som en banal lille hund, der blev ved med at slikke mine fødder. Eller barndommen var den sidste klat balsam på bunden af en plastikkrug, der står i et skab i årevis og reklamerer med potentialet til at blødgøre et hår, eller gøre et hår blank, men som aldrig tages frem, som altid må lade rollen gå (red. tastefejl i bogen) videre til et nyere produkt, for til sidst at blive arnested for diverse bakteriekulturer. Jeg kunne, som hårvaskeren med denne sidste rest balsam, ikke give slip på min barndom, og jeg formåede heller ikke at forny den.«

Det er irriterende, at Olga Ravn ikke stoler nok på sin læser til at lade denne tænke selv. Udpenslingen tager al næring fra de forestillinger, der kunne dannes ud fra den udmærkede indledning: »Min barndom var en meget lang, utrolig befolkets ensomhed.« Den sætning kunne fint stå og *larve* lidt. Der er flere eksempler på gode sætninger, som ville stå stærkere – og nogle gange sjovere – hvis Faulkners råd »*In writing, you must kill your darlings*« fik mere plads i redigeringen.

Det er en kunst at kunne dosere den sproglige akrobatik, så den forbliver interessant for læseren og relevant for teksten. I *Celestine* fejler ekvilibristen. Der bliver tale om ornamentsprog, fordi indholdet ikke formår at motivere læseren. Det er helt fint, at man som forfatter har en særlig stil, men det er kedeligt, når stilen kommer til at stå i vejen for læsningen. Og for historien. Man tages som gidsel af den kvindelige hovedperson i klaustrofobiske passager. På Olga Ravnsk manér kunne man sige, at læseren er en lille kat, der holdes fanget i tvungen leg af sin barnlige ejer.

Et andet sprogligt greb i *Celestine* er gentagelser. Størstedelen skal læses som en del af stilen, fx søvnen er et lille dyr, sutte, slimhinder, munden, Kims blodårer, hunde der slikker, boller med creme. Andre gengangere virker unødvendige som eksempelvis ordet regn, som på tre sider tager overhånd: »det har lige regnet«, »Regnen kom pludseligt«, »På slottet kom og gik regnen«, »...luften var mættet af regn«, »... denne lugt af kommende regn«.

Diverse madvarer går også igen i romanen. Helst dem som ikke rimer på gourmet. Cup-noodles, Danone-yoghurt, twix, frysetoast og nachos, som Olga Ravn synes at have en særlig interesse i. Der figurerer sågar en nacho på bogens omslag, og i kapitlet *Nachos og oliven* filosoferes der over nachoen som udødelig:

»Det forekom svimlende, at mennesket byggede så avancerede værker som hipstersmarte caféer, der stod på pæle i sand, og at nogen havde fundet frem til retten nachos, at retten nachos på mange måder overlevede os, de levende på caféen, arven om nachos mere udødelig, på en måde større, end et enkelt menneske, den smeltede ost. En slags juvel.«

Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår pointen med denne passage: måske finder fortælleren det morsomt? Det med nachos. *Who knows*, får man lyst til at skrive. Måske skriver bogen sig ind i en trend, hvor det er hipt at koketere med den 'dårlige smag'. Man signalerer, at man er *nede med* 'lavkulturelle' elementer, selv om man skriver i et fandens elitært og ekskluderende sprog. Jeg ved for eksempel ikke, hvad jeg skal føle omkring hvidløgsmayonnaise og derfor brister denne sammenligning for mig:

»Kærligheden er en betændelsestilstand. En kamp. Hvidløgsmayonnaise i den sene aften, sådan rører kærligheden ved mig.«

Det er i høj grad en smagssag, om man kan lide *Celestine* eller ej. Det er ikke en bog for alle. Nogle vil sætte stor pris på associationsrækkerne og nyde de sproglige blindtarme, som parkerer fortællingen og vikler sig ind og ud af hinanden. Andre vil lukke bogen i. Jeg synes, de bedste passager af *Celestine*, er der, hvor man får lov til at grine. Der hvor fortælleren ser sig selv udefra »jeg så på alle måder latterlig ud i denne kjole,« eller de mere originale sammenligninger »...og de bar os, som man bærer rundt på små dyr, der hele tiden er lige ved at blive berømte på internettet.« Der er passager, som efter min mening gør sig bedre som poesi, end som roman. Fordi de ville få mere plads til at udfolde sig, hvis ikke de stod komprimeret af teksten omkring dem. Og så er der spørgsmålet om, hvad det er, Olga Ravn gerne vil fortælle? Er det historien om Celestine? Om en skolelærer? Om et forlist parforhold? Eller et skilsmissebarn? For de bliver alle amputerede brudstykker, som ikke folder sig ud for læseren, og aldrig inviterer indenfor. Misforstå mig ej, romaner der udfordrer både sprog og læser kan være en fornøjelse. Det samme gælder dem uden fremdrift eller lineær historie. Men Celestine løfter sig aldrig op på et niveau, hvor man lader sig rive med som læser, og den forbliver derfor ganske ligegyldigt. Olga Ravns roman er en astronaut-is uden vingummi. Pæn udenpå, men tom indeni.

FAKTA

Olga
Ravn, *Celestine*, Gyldendal